

RANE V STAROSTI ZAHTEVAJO IZJEMNO SKRIB



REVOLUCIJO NA TEM PODROČJU je prinesla teorija o vlažnem celjenju ran, dosežen je bil velik napredek, razvoj pa se še nadaljuje in širi možnosti tovrstnega zdravljenja.

DRAGICA BOŠNJAK

Kot je na nedavnem strokovnem srečanju o timskem pristopu k preprečevanju in zdravljenju kroničnih ran opozorila doc. dr. Vilma Urbančič Rovan, dr. med., s kliničnega oddelka za endokrinologijo, diabetes in bolezni presnove, spadata gangrena in amputacija okončine med najhujše zaplete sladkorne bolezni.

Razjede na diabetični nogi nastanejo zaradi nevropatije, to je okvare živčevja in motenj v arterijski prekrvitvi kot posledica angiopatije. Med pomembnimi vzroki za nastanek in poslabšanje pa so tudi nepravilna nega nog, nestrokovna pedikura in neprimerna obutev. Za uspešnejše preprečevanje nastanka razjed bi morali s preprostimi diagnostičnimi postopki in pregledi aktivno odkrivati ogrožene bolnike. To so tisti, ki imajo že zaznavne nepravilnosti na nogah, motnje arterijske prekrvitve in okvare živčevja. Kot ugotavljajo, so moški bolj ogroženi kot ženske, tveganje pa se povečuje s starostjo.

Kar 15 odstotkov bolnikov s sladkorno boleznijo prej ali pozneje dobi razjedo na nogi, ki je pri kar 85 odstotkih amputacij prvi sprožilni dogodek. Petletno preživetje bolnikov z nevropatično razjedo je podobno kot pri bolnikih z novo odkritim rakom na debelem črevesu in bistveno slabše kot pri raku na prostati ali raku dojke.

Trdovratne venske golenje razjede

Veliko in hudo nadležno težavo ljudem povzročajo tudi venske golenje razjede. Po razlagi doc. dr. Nade Kecelj Leskovec, dr. med. z Dermatovenerološke klinike UKC v Ljubljani, so vzroki za to različni, največ, kar 80 odstotkov golenjih razjed pa je venska oziroma vensko-limfnega izvora. Venska golenja razjeda nastane v zadnji fazi nezdravljenega kroničnega venskega popuščanja.

Lahko je posledica primarnih, sekundarnih ali kongenitalnih varic, ki

nastanejo zaradi zvišanega venskega tlaka, ko se ta kljub delovanju golenske mišične črpalke med hojo ne zniža na normalno raven.

Golenske razjede se po navadi zdravijo kot vse druge kronične rane, kjer z različnimi postopki in sodobnimi oblogami poskušajo najprej odstraniti mrtvine in fibrinske obloge z razjede, nato pa spodbuditi rast granulacijskega tkiva in nazadnje pospešiti celjenje ter zapolnjenje zaradi razjede prizadetega tkiva. Pri okužbah je včasih potrebno tudi sistemsko zdravljenje z antibiotiki oziroma lajšanje hudih bolečin z analgetiki.

Redke, neznačilne in nevarne

In ob tem, ko omenjene in še nekatere druge značilne rane zavzemajo kar 95 odstotkov vseh kroničnih ran, pa se včasih vmes skrivajo tudi atipične, torej manj pogoste in neznačilne rane,

sevanju, poškodbah, samopoškodbah, pri različnih okužbah, nekaterih metabolnih boleznih, zaradi uživanja zdravil, pri bolnikih z limfedemom, in druge, ki so še redkejša.

Kot pri obravnavi vseh kroničnih ran je tudi tu pomembno čim prej odkriti vzrok in izbrati ustrezen način zdravljenja, saj se v nasprotnem primeru stanje lahko zelo hitro poslabša, kar se še posebno pokaže prav pri ranah, ki spadajo med neznačilne in ne najpogostejše.

Vsekakor je torej treba sleherni rano, pa naj bo zelo pogosta ali redkejša, dobro oceniti in izdelati strategijo zdravljenja oziroma zdravstvene nege, pojasnjuje Oti Mertelj, diplomirana medicinska sestra v Splošni bolnišnici Jesenice. Kot poudarja, je treba pri

KAR 15 ODSOTKOV bolnikov s sladkorno boleznijo prej ali pozneje dobi razjedo na nogi, ki je pri kar 85 odstotkih amputacij prvi sprožilni dogodek.

ki jih zdravniki in medicinske sestre redkeje srečajo. Če niso dovolj pozorni, jih lahko zamenjajo s katero od pogostejših, tipičnih ran in – nepravilno zdravijo, opozarja asist. prim. Tanja Planinšek Ručigaj, dr. med., z Dermatovenerološke klinike UKC v Ljubljani, ki je tudi predsednica Društva za oskrbo ran Slovenije. Kot omenja, gre pri slednjem za rane pri avtoimunih boleznih, vaskulitise, rane, ki nastanejo kot posledica zunanjih vzrokov na primer pri

ocenjevanju upoštevati individualni in celostni pristop do pacienta in pravočasno prepoznati vse dejavnike, ki lahko ovirajo zeleno čim bolj uspešno celjenje. S starostjo postaja koža tanjša, bolj občutljiva za poškodbe, povečuje se tveganje za nastanek kroničnih boleznih. Vse to lahko vodi v nastanek ran, celjenje pa lahko dodatno ovirajo različne okužbe, motnje v prekrvitvi, spremljajoča sistemska obolenja, slaba prehranjenost, nekatera zdravila, kot

so kortikosteroidi ali citostatiki. Poleg sistemskih motenj na celjenje rane vplivajo tudi dejavniki, ki so povezani z njeno lokalno oskrbo. To so nepravilna uporaba oblog, obilen izloček iz rane, velikost in lokacija rane, odmrlo tkivo, ponavljajoče se poškodbe rane, tujki v njej, hematomi in drugo.

Revolucionarno vlažno celjenje ran

Dobremu načrtovanju in oskrbi ran pa so danes poleg zdravil in različnih kirurških in nekirurških oblog zdravljenja in pristopov v pomoč tudi najraznovrstnejše obloge. Te so še zlasti pomembne za oskrbo kroničnih ran. Kot v zvezi s tem pravi višja medicinska sestra in dipl. ekon. Vanja Vilar iz Svetovalne službe zdravstvene nege UKC v Ljubljani, se zadnjih 25 let zdravstveni delavci srečujejo s številnimi novimi oblogami za oskrbo ran. Obloge zagotavljajo zaščito rane, vpijajo izločke in pospešujejo celjenje. Revolucijo na tem področju je v poznih šestdesetih letih minulega stoletja pomenila teorija o vlažnem celjenju ran, kjer je bil dosežen velik napredek, razvoj pa se še nadaljuje in širi možnosti tovrstnega zdravljenja.

Kot pojasnjuje Vanja Vilar, sodobne obloge za oskrbo ran povečajo proliferacijo in celično aktivnost, kar ohranja optimalno raven izločka, ki vsebuje življenjsko pomembne beljakovine in citokine ter pospeši avtolitično delovanje v rani in spodbuja njihovo celjenje. Kljub številnim objavljenim raziskavam o učinkovitosti delovanja sodobnih oblog pri oskrbi kroničnih ran pa po njenih besedah še ni na voljo dovolj kakovostnih dokazov o tem, katera je najbolj učinkovita pri celjenju. Za dokazovanje učinkovitosti oblog pri zdravljenju okuženih akutnih in kroničnih ran so potrebne, dodaja, metodološko pravilno izvedene raziskave, kar pomeni standardizirane izide merjenja ter daljše opazovanje.

Obloge na sto načinov

Prva sodobna obloga je bil polprepustni poliuretanski film. Z njim so raziskovalci potrdili teorijo vlažnega celjenja rane. Čeprav so neprepustni za tekočine in bakterije, prepuščajo zrak in vodne hlape. Na ta način ustvarjajo optimalno vlažno okolje. Ker so prozorni, omogočajo nenehno nadzor rane in kože.

Postopoma so na tržišče prihajali hidrokoloidna obloga, vlakna, hidrofibre, hidrogeli. Z razvojem sintetičnih materialov so prišle poliuretanske pene, ki so ponudile veliko prednost v primerjavi s tradiciionalno gazo. Pozneje se je obstoječim oblogam pridružila silikonska pena.

V stroki tako danes lahko uporabljajo tako imenovane visokovpojne hidrokapilarne obloge z dodatki antiseptikov, kot so jod, srebro, med, uporabljajo jih za celjenje kritično okuženih ran.

Tu so tudi kolageni, ki zaradi porozne sestave vpijajo izločke iz rane, spodbujajo granulacijo in pospešijo celjenje. Tako imenovane resorptivne obloge uporabljajo pri oskrbi ran z zakasnelim celjenjem. Danes pa je na voljo tudi vrsta oblog, ki vsebujejo po dve različni učinkovini skupaj, in veliko oblog, ki so na voljo za oskrbo ran, je okrepljeno celovito obravnavo bolnikov.



Za hitrejša celjenja ran

Proces celjenja rane je bilo hitro in učinkovito*

Zanesljiv pomočnik vaše prve pomoči je HemaGel®, ki za polovico običajnega časa skrajša čas celjenja tako lažjih kot tudi bolj obsežnih ran. Rezultati kliničnih testov so pokazali, da HemaGel® zmanjšuje bolečine, preprečuje sušenje rane in nastajanje brazgotin. HemaGel® se nanese neposredno na rano. Ima edinstveno strukturo in se ne prime na rano ter se ga z lahkoto obriše brez bolečin. HemaGel® ne prodre v organizem, zato je primeren za vse starostne skupine.

* 4-letni deček ima praske po padcu s kolesom



pred nanosom HemaGel®-a
3.7.2010



po nanosu HemaGel®-a
5.7.2010



po nanosu HemaGel®-a
7.7.2010

Široka uporaba HemaGel®-a:

- ✓ praske in ureznine
- ✓ opekline
- ✓ postoperativne rane
- ✓ fisure (hemoroidi)
- ✓ rane po porodu in carskem rezu
- ✓ preležanine
- ✓ krčne razjede



HemaGel



Medicinski pripomoček. Pakiranje: 5 g / 30 g.
Pevdno preberite navodila na notranjem letaku.

HemaGel® ima patentirano strukturo, razvito na Inštitutu za makromolekularno kemijo na Češkem.

NA VOLJO V LEKARNAH.

Info: 01/544 38 33, BITAX d.o.o., www.hemagel.si